

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyətə başlamasından 22 il keçir

"Konstitusiya Məhkəməsinin insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində mühüm beynəlxalq sənədlərə əsaslanaraq qəbul etdiyi qrarlar insanların siyasi, iqtisadi, sosial və digər hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsinə, dövlətin hüquqi bünövrəsinin möhkəmləndirilməsinə, gələcək nəsillər üçün zəngin hüquqi ırsın formallaşmasına xidmət edir".

**Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri.**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin fəaliyyətə başlamasından 22 il keçir

Konstitusiya nazərəti organı olan Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin yaranması və fəaliyyətə başlaması məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə birbaşa bağlıdır.

1993-cü ilda ulu önder Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra ölkənin hüquqi, ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elm-i-mədəni heyatında, həmçinin dövlətin beynəlxalq əlaqələrində döndəş yarandı, müstəqil dövlət quruculuğu prosesinin əsası qoyuldu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin bəlavatlı rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası qəbul edildikdən sonra demokratik əsaslarla formalşamada on dövlətin idarəciliğ sistemini, o cümlədən, hüquq-mühafizə orqanlarını, məhkəmələrin yaradılması və onların fəaliyyət istiqamətlərini müyyən edən qanunları qəbul olunması prosesini başlataqdır.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin ideyaları əsasında tərtib edilmiş və qəbul olunmuş Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ölkəmizdə insan vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təminatı olmaqla hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunu təmin etməsi qoyuldu. Əsas Qanun xalqın dövlət hakimiyyətinin yeganə manbəyi olması, idarəciliyin hakimiyyət bölgüsü əsasında həyata keçirilməsi kimi demokratik prinsipləri özündə ehtiva etdi.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının, ölkə vətəndaşlarının laylıqliyi, həyati səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi, bu hüquq və azadlıqları qorumaq qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının vəzifəsi kimi təsbit olundu.

Konstitusiya bu gün də müstəqil dövlətimiz inkişaf istiqamətlərini və əsas prinsiplərini özündə ehtiva etmeklə xalqın rifahına xidmət edən dövlət idarəetmə mexanizminin təməlidir.

Əsas Qanun qəbulu ölkədə qanunvericilik sahəsində genişməyənisləşənlərin həyata keçirilməsinə təkan verərək, yeni məhkəmə-hüquq sisteminin yaranması prosesinin əsasını qoydu.

Fəaliyyətə başladığı günden Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi ölkə Konstitusiyasının allılığını təmin etmək, hər kesin əsas hüquq və azadlıqları müdafiə etmək kimi ali məqsədə xidmət etmə və üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən layığınca gelmeye çalışıb. Bu illər ərzində Konstitusiya Məhkəməsi Azərbaycanda hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu prosesində formal ifşar edərək ölkəmizdə konstitusionalizm ideyalarının həyata keçirilməsinə, hüquq düşüncəsinin və təqdimatı, hərkesin konstitusiyaya və qanunlara hörmət və ehtiramının, ədalət, azadlıq və humanizm kimi prinsiplərin möhkəmləndirməsinə mühüm töhfələr verib.

Fəaliyyətə başlığı dövründə bu güne qədər Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu tərəfindən ümumiyyətli 429 qərar və 120 qərardad qəbul olunub. Bu qərarlar Konstitusiyanın allılığının təmin olunmasına, insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasına xidmət edir.

Konstitusiya Məhkəməsi keçən fəaliyyəti ilə ərzində konstitusiya normallarından yayınma hallarının qarşısını almağa və pozulmuş hüquqların berpasına yönəlnən bir sıra mühüm əməkdaşlıqların qəbul edib, daxil olan sorğu və müraciətlər əsasında qanunları düzgün anlamlı və tətbiqinə dair şəhərlər və izahlar verib, yeni qanunların qəbul olunması, yaxud mövcud qanunlara düzəlşələr və əlavələr edilmesi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə

sehiyyiyyeti var. 2019-cu il dekabrın 2-də isə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müraciəti müzakirəye çıxarılb. Şübəsiz ki, Milli Məclisin buraxılması və növbədənkarən seçkilərin keçirilməsinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin son vaxtlar uğurla həyata keçirdiyi isləhatların vaxt itirmədən davam etdiriləmisi idi.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin parlament tərəfindən qəbul olunan qərarın Konstitusiyasının müddəalarına uyğunluğunun yoxlanılması məsələsinə zəruri heşab edib. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sorğusu əsasında qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə müraciət edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 2019-cu il 2 dekabr tarixli Qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair" 2019-cu il 4 dekabr tarixli Qərarında Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu qeyd edib ki, müasir demokratik cəmiyyət üçün parlamentin faaliyyəti böyük əhəmiyyət kəsb edir. Qabaqcıl və mütərəqqi hüquqi aktların qəbul edilməsi ölkədə ictimal münasibətlərin ədalət və hüququn allılığı əsasında tənzimlənməsinə təmin edir. Bu baxımdan qanunvericinin üzərindən düşən vəzifələrin məhz ölkənin sürəti inkişafına cavab verecek şəkildə həyata keçirilməsi vacibdir. Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu hesab etmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin yeni çərçivədə fəaliyyətə başlayanadək müstəsna olaraq Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 111-ci və 112-ci maddələrində, 95-ci maddəsinin I hissəsinin 16-ci və 17-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş səlahiyyətlərin, həbət beynəlxalq teşkilatlarda temsililik funksiyalarının həyata keçirilməsi üçün V çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müvafiq səlahiyyətlərinin saxlanılması tərəfdən.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin bəlavatlı rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan ilk Konstitusiyası ölkəmizdən sonra demokratik əsaslarla formalşamada on dövlətin idarəciliğ sistemini, o cümlədən, hüquq-mühafizə orqanlarını, məhkəmələrin yaradılması və onların fəaliyyət istiqamətlərini müyyən edən qanunları qəbul olunması prosesini başlataqdır.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin bəlavatlı rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan ilk Konstitusiyası ölkəmizdən sonra demokratik əsaslarla formalşamada on dövlətin idarəciliğ sistemini, o cümlədən, hüquq-mühafizə orqanlarını, məhkəmələrin yaradılması və onların fəaliyyət istiqamətlərini müyyən edən qanunları qəbul olunması prosesini başlataqdır.

Qərarın nəticəsi hissəsində Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakılardı qeyd edib:

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə müraciət edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 2019-cu il 2 dekabr tarixli 1717-VQR nömrəli Qərarı Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 981-ci maddəsinin I hissəsinə uyğun hesab edildi.

Qərarın nəticəsi hissəsində Konstitusiya Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakılardı qeyd edib:

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra ki, apellyasiya instansiya məhkəmələrinin birinci instansiya məhkəməsinin faktlar nöqtəyi-nəzərindən qanuni və esaslı, məhiyyət üzrə düzgün olan qərarın yalnız formal mülahizələrə görə ləğv edilməsindən" cəhd edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiyətən qərərən təyin edildi;

- "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine növbədənkarən seçkilərin təyin edilməsi haqqında" 2019-cu il 20-ci maddəsindən sonra qərərən "sonra qərərən" təyin edildi, işlədiyi və ya qulluq keçdiyi dövrde almadığı və mecburi dövlət səsiy